

6/9/02

**MINISTERIEEL BESLUIT HOUDENDE
BESCHERMING ALS MONUMENT, STADS- OF DORPSGEZICHT**

**DE VLAAMSE MINISTER VAN BINNENLANDSE AANGELEGENHEDEN,
CULTUUR, JEUGD EN AMBTENARENZAKEN,**

Gelet op het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten, stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij decreten van 22 februari 1995 en 8 december 1998;

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel 6, § 1, I, 7 ;

Gelet op het besluit van de Vlaamse regering van 3 juli 2002 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse regering,

Gelet op het ministerieel besluit van 03 oktober 2001 houdende ontwerp van lijst van voor bescherming vatbare monumenten, stads- en dorpsgezichten;

Gelet op het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van 02 mei 2002,

BESLUIT :

Artikel 1. Wordt beschermd, overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976, gewijzigd bij decreten van 22 februari 1995 en 8 december 1998:

1) Omwille van het algemeen belang gevormd door zijn artistieke en historische waarde:
- als monument:

De schandpaal, opgesteld voor het portaal van de Onze-Lieve-Vrouwekerk, gelegen te Oudenburg (Oudenburg), Limburg an der Lahnpark ;

bekend ten kadaster:

Oudenburg, 1e afdeling, sectie B, perceelnummer ZONDER NUMMER.

De **artistieke** waarde wordt als volgt omschreven:

De schandpaal is een pijlervormige arduinen constructie met bovenaan een beeldhouwd reliëf met een interpretatie van het wapenschild van Oudenburg, bestaande uit de burcht met torens.

./..

De **historische** waarde wordt als volgt omschreven:

De zeventiende-eeuwse schandpaal is één van de weinige overgebleven West-Vlaamse schandpalen en is een sprekend overblijfsel van het Ancien Regime en meer bepaald de zelfstandige jurisdictie in de stad Oudenburg.

2) Omwille van het algemeen belang gevormd door zijn artistieke en historische waarde:

- als monument:

De stadspomp, gelegen te

Oudenburg (Oudenburg), Marktplein ;

bekend ten kadaster:

Oudenburg, 1e afdeling, sectie B, perceelnummer ZONDER NUMMER.

De **artistieke** waarde wordt als volgt omschreven:

Arduinen stadspomp bestaande uit vijfzijdige pomp met daarvoor een laag rond waterbekken, geplaatst tegen een plaatvormige structuur met aan voor- en achterzijde rijke neorenaissancistische ornamentiek, in aansluiting bij de toenmalige kunststroming.

De **historische** waarde wordt als volgt omschreven:

De stadspomp is een getuige van de 19de-eeuwse visie op hygiëne en volksgezondheid, waarbij de overheid subsidies uitreikt aan de gemeentes voor de sanering van de openbare ruimte. Het is de enige stadspomp die in de 19de eeuw in Oudenburg werd opgericht.

3) Omwille van het algemeen belang gevormd door zijn historische en socio-culturele waarde:

- als monument:

Het landhuis, met inbegrip van het verhoogde terras, de aanpalende zijvleugel, de gebogen terrasmuur en pijlers met tussengelegen inkompoort, gelegen te

Oudenburg (Oudenburg), Stationsstraat 103;

bekend ten kadaster:

Oudenburg, 1e afdeling, sectie B, perceelnummer(s) 1Y20(DEEL).

De **historische** waarde, in casu de **architectuurhistorische** waarde wordt als volgt omschreven:

- als zijnde een statig voorbeeld van neoclassicistische architectuur met zuivere vormgeving. Typerend is o.m. de statige tuingevel met strakke horizontaliserende gevelindeling, het benadrukte middenrisaliet met het grote driehoekige fronton en de verfijnde gevelornamentiek. Het interieur behoudt zijn indeling en de eerder sobere neoclassicistische aankleding. Het verhoogd terras, de zijvleugel, de gebogen terrasmuur en de pijlers met tussengelegen inkompoort maken door het stijl- en materiaalgebruik intrinsiek deel uit van het landhuis.

De **socio-culturele** waarde wordt als volgt omschreven:

- als zijnde een fraai voorbeeld van de buitenverblijven die door welstellenden, woonachtig en/of werkzaam in de grote kuststad Oostende, in het nabije en toch landelijke Oudenburg in de 19de en begin van de 20ste eeuw werden opgetrokken of verworven. Het pand heeft een voor de wijde omgeving uitgesproken beeldbepalende ligging tussen de Stationsstraat (ten oosten) en het kanaal Plassendale-Nieuwpoort (ten westen), een gebied met grotendeels behouden landelijk karakter.

./..

4) Omwille van het algemeen belang gevormd door zijn socio-culturele waarde:

- als dorpsgezicht:

De tuin met inbegrip van de begrenzende tuinmuren van het landhuis, gelegen te Oudenburg (Oudenburg), Stationsstraat 103;

bekend ten kadaster:

Oudenburg, 1e afdeling, sectie B, perceelnummer(s) 1W20, 1Y20.

De **socio-culturele** waarde wordt als volgt omschreven:

als zijnde een sier- en lusttuin deels in romantische, deels in formele stijl, die de architecturale context van het neoclassicistische landhuis ondersteunt, gezien de entreefunctie naar het huis toe enkel vanuit de tuin kan gebeuren, cf. de zuidelijke oriëntatie van de hoofdingang en de voornaamste woonvertrekken. Bovendien is de tuin met de tuinmuur beeldbepalend voor de omgeving gezien, in aansluiting met het pand, de ligging langsheen de Stationsstraat (ten oosten) en het kanaal Plassendale-Nieuwpoort (ten westen).

5) Omwille van het algemeen belang gevormd door zijn artistieke, historische en socio-culturele waarde:

- als monument:

HERENWONING, gelegen te

Oudenburg (Oudenburg), Vaartstraat 69;

bekend ten kadaster:

Oudenburg, 1e afdeling, sectie B, perceelnummer(s) 613N(DEEL).

De **artistieke** waarde wordt als volgt omschreven:

Het herenhuis is een realisatie uit het architecturaal oeuvre van C. Pil (Oostende) van ca. 1900. Pil is een van de meest productieve bouwmeesters in de grote bouwcampagnes in de nieuwe stadsuitbreidingen van Oostende. Ca. 1900 ontwerpt hij eclectische burger- en herenwoningen, die in Oostende bijna allemaal rijhuizen van het souterraintype met een gepleisterde gevel zijn. Voor de creaties in Oudenburg gebruikt hij een andere vormtaal: de woningen zijn veel groter en soms losstaand, en worden gekenmerkt door verzorgde bakstenen gevels met gebruik van natuursteen voor speklagen en geglazuurde baksteen of tegels voor accentuering.

De **historische** waarde, in casu de **architectuurhistorische** waarde, wordt als volgt omschreven:

De herenwoning is een typisch voorbeeld van de eclectische architectuur voor de rijke burgerij in Oudenburg omstreeks 1900, met ontleningen aan de neo-Vlaamse renaissance, de barok en in mindere mate de art nouveau, ontworpen door architect C. Pil (Oostende) in 1899-1900. De indeling van het huis is behouden, met de traphal in een lagere aanbouw achter de huidige nr. 67. Er is een rijke neoclassicistische aankleding van het interieur in de inkomhall, de brede centrale gangen en de kamers aan de straatzijde.

De **socio-culturele** waarde wordt als volgt omschreven:

Rond 1900 kiest de burgerij van Oudenburg bijna unaniem voor architect C. Pil om uiting te geven aan hun vermogen: de creaties van deze architect zijn voor Oudenburg uitzonderlijk omdat ze vrijwel de enige gebouwen in Oudenburg zijn die expliciet aansluiten bij de gangbare architectuurstijl. De woning toont aan dat de notabelenwoonsten in landelijke dorpen zich analoog ontwikkelen met de stadsarchitectuur. Deze herenwoning is het best bewaarde voorbeeld in Oudenburg, opgesteld op een voor het centrum beeldbepalende plaats, nabij de Zandvoordebrug.

./..

6) Omwille van het algemeen belang gevormd door zijn historische en socio-culturele waarde:
- als monument:

De "*Maenhoudthoeve*", bestaande uit bergschuur, aangebouwde stal en boerenhuis en losstaand wagenhuis, gelegen te Oudenburg (Oudenburg), Polder 33A; bekend ten kadaster: Oudenburg, 1e afdeling, sectie C, perceelnummer(s) 905(DEEL).

De **historische** waarde, in casu de **architectuurhistorische** waarde, wordt als volgt omschreven:

De "*Maenhoudthoeve*" is een gaaf bewaarde historische polderhoeve voor landbouw en veeteelt, met een kenmerkende "kop-hals-romp-structuur", waarvan de monumentale West-Vlaamse bergschuur het oudste en meest opvallende element is. De bergschuur is het enige overgebleven onderdeel van een begin 17de-eeuwse hofstede die binnen de noordelijke bedijking van het kanaal Brugge-Nieuwpoort wordt opgenomen (1638-1640), op die manier beschermd tegen de kunstmatige overstromingen om de verzanding van de Oostendse haven tegen te gaan. Ze heeft een indrukwekkend, gaaf bewaarde gordingskap en indeling. Aan de bergschuur worden op het einde van de 18de-eeuwse helft 19de eeuw een stal en boerenhuis gebouwd, die ondanks enkele verbouwingen hun karakter hebben bewaard; ten noorden van dit geheel staat een gaaf 19de-eeuws losstaand wagenhuis.

De **socio-culturele** waarde wordt als volgt omschreven:

De "*Maenhoudthoeve*" is een beeldbepalend element langs het kanaal en is naast de beschermde abdijhoeve, de bekendste hoeve van Oudenburg.

Omwille van zijn typische silhouet met de monumentale bergschuur is de hoeve als symbool van de bordjes van de "Vlaanderen Noordzee fietsroute" gekozen, zij het met enkele compositorische aanpassingen.

7) Omwille van het algemeen belang gevormd door zijn historische en industrieel-archeologische waarde:

- als monument:

De molensite, bestaande uit molenromp met kleine mechanische maalderij en molenaarswoning met bakhuis, gelegen te Oudenburg (Oudenburg), Weststraat 5; bekend ten kadaster: Oudenburg, 1e afdeling, sectie B, perceelnummer(s) 769S(DEEL).

De **historische**, in casu **architectuurhistorische** waarde wordt als volgt omschreven:

Molen en molenaarshuis zijn een typisch 19de-eeuws dorpsensemble, gekenmerkt door een verzorgde baksteenarchitectuur en bewaard gedetailleerd schrijnwerk. Het molenaarshuis is een typische bescheiden laat-19de-eeuwse dorpswoning met achterliggend bakhuis. De indeling is intact bewaard (dubbelhuis met leefkeuken, opkamer en salons aan straatkant), de volledig bewaarde afwerking en inrichting dateert deels uit het interbellum.

De **industrieel-archeologische** waarde wordt als volgt omschreven:

Het betreft hier een goed voorbeeld van een stenen windmolen (stellingmolen met als functie koren- en oliemolen), uit de tweede helft van de 19de eeuw die ingevolge economische en technologische ontwikkelingen in 1935 wordt omgebouwd tot molenromp met een kleine mechanische maalderij en dit in overeenstemming met de zich snel wijzigende economische, wettelijke en technische context van het interbellum.

./..

De molenrump staat op een zgn. molenerf achter de oude molenaarswoning met bakhuis. Het gaat hier om een typisch voorbeeld van een 19de-eeuwse molensite rond een voormalige stellingmolen waarbij de molen in het dorpsgezicht tevens een bakenfunctie vervult.

8) Omwille van het algemeen belang gevormd door zijn socio-culturele en volkskundige waarde:

- als monument:

WEGKAPEL, gelegen te

Oudenburg (Ettelgem), Dorpsstraat naast nr. 1;

bekend ten kadaster:

Oudenburg, 2e afdeling, sectie C, perceelnummer ZONDER NUMMER.

De **socio-culturele** waarde wordt als volgt omschreven:

De wegkapel markeert sinds ca. 1900 het punt waar je het centrum van het straatdorp Ettelgem binnenkomt: het is gebouwd in het begin van de Dorpsstraat, op de hoek van de Pompestraat (nu Schoolstraat).

De **volkskundige** waarde wordt als volgt omschreven: De kapel is een goed voorbeeld van een wegkapel op privé-initiatief gebouwd ca. 1900 in het kader van de nog steeds levende volksdevotie voor Maria.

9) Omwille van het algemeen belang gevormd door zijn historische waarde:

- als monument:

De polderhoeve genaamd "*Van Massenhoeve*", zijnde de bakstenen hekpijlers, muur ten noordoosten van het erf, de schuur met duiventoren, boerenhuis met muurtje voor de stoep aan erfzijde, gedeelte aan erfzijde van de oostelijke stalvleugel, oud gedeelte van de westelijke stalvleugel, bakhuis, waterput met hefboom en rosmolen, binnenerf en gedeelte van het erf tussen het boerenhuis en de noordoostelijke muur, gelegen te

Oudenburg (Westkerke), Massenhoveslag 2;

bekend ten kadaster:

Oudenburg, 4e afdeling, sectie A, perceelnummer(s) 280F(DEEL).

De **historische** waarde, in casu de **architectuurhistorische** waarde, wordt als volgt omschreven:

- De "*Van Massenhoeve*" is één van de oudst bewaarde hoeves van deze polderstreek: ze gaat zeker tot de 17de eeuw terug, cf. de vermelding in een ommeloper van 1697. De in oorsprong losse bestanddelen worden eind 18de-begin 19de eeuw in U-vorm aaneengesloten en deels verbouwd.

- Het schilderachtige erf wordt ingesloten door witgekalkte gebouwen onder rode zadeldaken en heeft ondanks de recente verbouwingen aan de zuid- en weststalvleugels een ongeschonden karakter; aan de noord-oostzijde zijn de gebouwen het meest karakteristiek en het best bewaard. Ten noordoosten zorgt een muur voor de afsluiting van het erf.

Vlakbij de erftoegang, een uniek, gaaf bewaarde duiventoren op de zolder van een schuurtje van 1863.

./..

Het boerenhuis is in kern 17de of 18de-eeuws: het traditionele boerenhuistype met een laaghuis en hooghuis (twee opkamertraveeën onder hogere nok) werd in de 19de eeuw verhoogd tot een groot boerenhuis van twee verdiepingen. Indeling bewaard, kelder met tongewelf, witgekalkte wanden.

Ten noordoosten van het boerenhuis zijn enkele kleine, zeldzaam geworden nutsgebouwen bewaard: de rosmolen, de waterput met hefboom en het bakhuis.

10) Omwille van het algemeen belang gevormd door zijn historische en socio-culturele waarde:

- als monument:

Het buitengoed "t Reigersnest" omvattende het hoofdgebouw, de voormalige en nieuwe hovenierswoning met bijgebouwen en hondenhok, de hoeve met het boerenhuis, wagenhuis- en stalvleugel, de schuur, de zomerkeuken met bakhuis, gelegen te

Oudenburg (Westkerke), Oude Gistelseweg 29, 31, 33;

bekend ten kadaster:

Oudenburg, 4e afdeling, sectie A, perceelnummers 894G(DEEL), 894H, 896K(DEEL).

De historische waarde, in casu ook de **architectuurhistorische** waarde wordt als volgt omschreven:

- als zijnde een buitengoed met bijhorende pachthoeve waarvan de bouwgeschiedenis teruggaat tot de 17de eeuw, wellicht zelfs ouder, behorend tot de voormalige eigendom van de Kartuziers van het klooster van Genadedal (Brugge); wellicht in oorsprong opgetrokken als een 'oud schapengoed' en dus belangrijke getuige van de inpolderingen door de kloosterordes vanaf de middeleeuwen.
- als omvattend een hoofdgebouw vermoedelijk opklimmend tot het laatste kwart van de 18de eeuw, als eenvoudig maar verzorgd voorbeeld van laatclassicistische stijl. Behoudt zijn opmerkelijk verfijnd schrijnwerk, cf. de 18de-eeuwse schuiframen met grote roedeverdeling. Markerend is de aangebouwde huiskapel daterend van ca. 1885 met fraai uitgewerkte rondboogvensters met spitsboogmotief in de ijzeren roedeverdeling. Het interieur van woning en kapel bewaart grotendeels zijn 19de-eeuwse afwerking, cf. veelkleurige cementtegelvloeren in decoratieve patronen, eenvoudige schouwen en stucplafonds.
- als omvattend de voormalige hovenierswoning daterend uit het eerste kwart van de 19de eeuw en verbouwd in 1885, met segmentboogvormige galerij voorheen gebruikt als schuitbergplaats, deels dichtgebouwd in 1947. Samen met de nieuwe hovenierswoning en de bijgebouwen van 1947, opgetrokken in historiserende stijl naar ontwerp van de Oostendse architect S. Smis, opgesteld in U-vorm rond een binnentuin in aansluiting bij het hoofdgebouw en integraal deel uitmakend van het complex.
- als omvattend een historische polderhoeve, uitgebaat als pachthoeve behorend bij het buitengoed; in 1885 ervan gescheiden door twee bakstenen muren die de binnenerven afsluiten. Bestaande uit o.m. een imposante L-vormige wagenhuis- en stalvleugel, een boerenhuis, zomerkeuken met bakhuis en een vrijstaande schuur. De afzonderlijke hoevegebouwen bewaren een gaaf 17de-, 18de- of 19de-eeuwse volume en indeling. Het driedelige wagenhuis en de dwarse stalvleugel hebben een 17de-eeuwse kern; het boerenhuis met opkamer dateert uit het laatste kwart van de 18de eeuw; de zomerkeuken met bakhuis en de grote schuur met typerende radvormige uilengaten werden opgetrokken in 1885.

./..

De **socio-culturele** waarde wordt als volgt omschreven:

- als omvattend een hoofdgebouw, in kern 18de-eeuws, met dienstgebouwen, zijnde een eenvoudig maar verzorgd voorbeeld van een buitenverblijf dat door welstellenden, woonachtig en/of werkzaam in de grote kuststad Oostende, in het nabije en toch landelijke Oudenburg, in casu de deelgemeente Westkerke, in de 19de en begin van de 20ste eeuw werd opgetrokken of verworven.
- als zijnde een complex met een beeldbepalende ligging in het omringend landelijk gebied, versterkt door de ligging op het einde van een lange dreef en de aanwezigheid van het bos waarin het reigerreservaat aan de noordzijde van het domein.

11) Omwille van het algemeen belang gevormd door zijn socio-culturele waarde:

- als dorpsgezicht:

Het domein "t Reigersnest" omvattende de dreef, de voor- en binnentuin, het erf, de binnennerven en scheidingsmuren tussen de hoeve en het hoofdgebouw; tevens de boomgaard, het bos met vijverpartij, de moestuin met centraal pad en het grasveld, gelegen te Oudenburg (Westkerke), Oude Gistelseweg 29, 31, 33;

bekend ten kadaster:

Oudenburg, 4e afdeling, sectie A, perceelnummers 892N, 892P, 892S, 892T, 892V, 893F, 894G, 894H, 895L, 896E, 896G, 896K, 907A(DEEL).

De **socio-culturele** waarde wordt als volgt omschreven:

als zijnde een buitengoed als geheel, met alle voorzieningen voor het buitenleven, in casu onder meer moestuin, boomgaard en beschermend bos. De site, met zijn specifieke ligging op de zandstreek-polderovergang, is geëvolueerd van zuiver functioneel "schaepgoet", tot buitengoed van historisch belang. De latere verzelfstandiging van de hoeve, met nog steeds een sterke verweving, vervolledigt de geschiedenis.

12) Omwille van het algemeen belang gevormd door zijn historische waarde:

- als monument:

De polderhoeve genaamd "*t Klokhof*", bestaande uit rechthoekig erf waarrond boerenhuis, stalvleugel, schuurvleugel met geïncorporeerde stallen, en achterliggende zomerkeuken en wagenhuis/stal, gelegen te

Oudenburg (Westkerke), Pardoestraat 12;

bekend ten kadaster:

Oudenburg, 4e afdeling, sectie B, perceelnummer(s) 464P(DEEL).

De **historische** waarde, in casu de **architectuurhistorische** waarde, wordt als volgt omschreven:

"*t Klokhof*" is een gaaf bewaarde, typische negentiende-eeuwse polderhoeve voor landbouw en veeteelt:

- De gebouwen worden in 1862-1876 gebouwd op een veel oudere site, ter vervanging van zeventiende-eeuwse polderhoeve, die oorspronkelijk een dubbele omwalling had, wat in de West-Vlaamse polders veel voorkomt.
- Het boerenhuis is voorzien van mooi negentiende-eeuws siermetselwerk, cf. o.m. gesinterde bakstenen deuromlijsting, rode fries onder gootlijst en rode strekken, jaartal in gesinterde baksteen in zijpuntgevel; origineel houtwerk is bewaard.

./..

- Het uitzonderlijke siermetselwerk op de noordoostelijke zijgevels van de grote parallelle stal- en schuurvleugel, met jaartallen, spitsboogfriezen, kruisen en omlijstingen van de muuropeningen, bepalen het beeld van de hoeve. De opklimmende spitsboogfriezen in rode baksteen zijn een zeldzame en zeer geslaagde overname van de ornamentiek van de heersende architectuurstijl, in casu de neogotiek, in de landelijke architectuur.
- Het 19de-eeuwse bakhuis en wagenhuis zijn in een eenvoudige, gaaf bewaarde baksteenbouw opgetrokken.
- De U-vormige opstelling van de gebouwen rondom een rechthoekig begraasd erf, met centraal op de achtergrond het boerenhuis, haaks daarop aan beide zijden het stal- en schuurgebouw en daarachter enkele nutsgebouwen, is kenmerkend voor grote West-Vlaamse polderhoeves.
- Het geheel is door zijn opstelling en de specifieke versierde baksteenbouw een sterk architectonisch geheel.

13) Omwille van het algemeen belang gevormd door zijn zijn historische waarde:

- als dorpsgezicht:

Het Klokhof met voorliggende weiland, gelegen te

Oudenburg (Westkerke), Pardoestraat ;

bekend ten kadaster:

Oudenburg, 4e afdeling, sectie B, perceelnummers 464P(DEEL), 465C.

De **historische** waarde wordt als volgt omschreven:

Als zijnde een oudere site met 19de-eeuwse polderhoeve met voorliggend perceel dat historisch gezien behoort bij de hoeve, omdat het voormalige opperhof op deze plaats was gelegen. Vanaf de bouw van het nieuwe woonhuis aan de andere kant van het erf, werd dit perceel als weiland gebruikt. Het sterke architectonische ensemble van het boerenhuis en de twee parallelle vleugels is geconcipieerd om bekeken te worden vanaf de Pardoestraat, over dit weiland heen, dat deel uitmaakt van de oorspronkelijke site in het algemeen, en een noodzakelijke visuele omgeving vormt voor de hoeve in het bijzonder .

Art. 2. Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

De beschikkingen van het besluit van de Vlaamse regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten (Belgisch Staatsblad 10 maart 1994).

Brussel, 06-09-2002

Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden,
Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken,

Paul VAN GREMBERGEN